

מראי מקומות- זכחים ע"ב

שהשוורים בחיים הם אסורים מדין אבר מן החי ואינה זבוחה, וא"כ לימא דאין איסורין מבטלין זה את זה, ולכן איך שייך בכלל לבטל שור חי, אע"כ משום דאיסור זה שייך בה היתר ע"י שחיטה, וא"כ י"ל דה"ה בהקדש, דשייך בה היתר ע"י זריקה, וא"כ אינו דומה לאיסור דשור הנסקל דאינו בו היתר בכלל, ולכן בכה"ג י"ל דכ"ע מודו דאיסורים מבטלין זה את זה.

(ד) **וניבטלו ברובא- פרש"י**, משום דכתי' אחרי רבים להטות. והעיר הטהרת הקודש, למה פרש"י כאן דבר זה הפשוט בכל הש"ס דהולכין אחר הרוב, ולא פי' רש"י כן בכל מקום. וע"ש מש"כ בזה [נצ"ע כוונתו].

(ה) **אלא למ"ד את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר- הק' תוס'**, מהו קו' הגמ', תיפוק ל' דלא גרע מחתיכה הראוי' להתכבד דקיי"ל דאינו בטל, וא"כ גם כאן לימא דאינו בטל משום לכה"פ הוי דבר הראוי' להתכבד. וכ' תוס' דמשמע מסוגיין דגם מיירי בחטאת העוף, דלא הו"ל ראוי' להתכבד, וא"כ זהו קו' הגמ', למה לא יתבטל ברוב. אולם ע' בר"ן בחולין (לו: בדפיו), שהביא רא' מכאן להיסוד שכ' שם, דמלבד מה דחתיכה קטנה יותר מדאי אינו חשיב חתיכה הראוי' להתכבד, ולכן בטל ברוב, אולם גם חתיכה גדולה יותר מדאי ג"כ אינה ראוי' להתכבד, דכדי להתכבד אורחים בה יהי' צריך לחתכו לחתיכות קטנות יותר, ולכן שפיר הוי בטל, דכמו שהוא חסר החשיבות דראוי' להתכבד. והראי' הוא מסוגיין, דהק' הגמ' דשור הנסקל הו"ל להיות בטל, ואף דיכול לחותכה להרבה חתיכות הראויות להתכבד, מ"מ כיון דעכשיו כמות שהוא אינה ראוי' להתכבד, א"כ שפיר הק' הגמ' שיתבטל ברוב.

(ו) **נתערבו באחרות ואחרות באחרות- ע' בתוס'** שהביא מר"ת דלא גרס ואחרות באחרות, דהא ספק ספיקא הוא, וצריך להיות מותר מטעם ס"ס, ולמה ס"ל לר"מ דכולם ידלקו. אולם בסוף דבריו הביא מיש מפרשים דשפיר

(א) **אבל חולין דלא מאיס אימא איסורי הנאה ליבטלי ברובא- הק' החק נתן**, איך שייך לומר כן, דאם אמרי' דאיסורי הנאה דחולין בטיילי ברוב, א"כ למה אמרי' במתני' דימותו, לימא ירעו עד שיסתאבו, וממילא נפקעו קדושת הגוף שלהם, ואז יבטלו ברובא, אע"כ דגם איסורי הנאה דחולין לא בטלי. ות' דכיון דתחלתן קדשים, אי אמרי' דירעו עד שיסתאבו ואח"כ בטלי ברובא, יש לחוש שמא יבטלו אפי' קודם שירעו, ולכן גזרו שימותו. וע' באילת השחר דכ' לצדד דאולי כיון דבלא הרע"י לא יהי' נתבטל ברוב להלכה, ואחר הרע"י נשתמש בכח הרוב להתירו, א"כ זה דומה לביטול ברוב לכתחלה, ואין מבטלין ברוב לכתחלה, ע"ש מש"כ לפלפל בזה.

(ב) **וניבטלו ברובא- הק' תוס'**, הא ברי' הוא, ולכן לימא דמשום הא לא בטל ברוב. וכ' דאיסור חטאת מתה ושור הנסקל אינו חשיב ברי', דהא ברי' הוא רק היכא דאמרי' דהתורה אסרה בין גדול ובין קטן, ואין צריך לאיזה שיעור, בזה אמרי' דהוי האיסור משום ברי'. אבל כאן, דאינו אסור אא"כ אית בה כזית, א"כ נמצא דאין האיסור משום ברי', ולכן שפיר בטל הוא ברוב. וברשב"א בחולין (צט:) תי' "יש לומר שאין קרוי ברי' אלא דבר שאיסורו מתחלת ברייתו, כגון גיד או צפור טמאה, אבל שור הנסקל או בפור טהורה במיתתה לא".

(ג) **וניבטלו ברובא- ע' באחיעזר (יו"ד, ט"ו, ב')**, ד"ה ובזה) שהביא מש"כ הבית הלוי דלכאור' סוגיין אתי למ"ד איסורין מבטלין זה את זה, דלמ"ד דאין איסורין מבטלין זה את זה, א"כ לכאור' כאן הוי ב' איסורים, יש איסור שור הנסקל, דאסור לכל, ואיסור הקדש, דאסור להדיוט, וא"כ למה יהי' האיסור שור הנסקל יהי' בטל ברוב. וכ' האחיעזר דזה אינו דאיסורים אלו דינם חלוקים זה מזה, דאיסור הקדש הרי הוא מותר לגבוה, ושור הנסקל הרי הוא אסור בין לגבוה ובין להדיוט. וכ' דגם מוכרח לומר כן משום דהא כל זמן

פליגי ר' יוחנן ור"ל, הרי לכאור' פשוט דמסברא פליגי, ומהו מחלוקתם. וביאר דזהו גופא במה פליגי, דר' יוחנן סבר דאת שדרכו למנות שנינו, דהיינו דחומרא זו דדבר חשוב אינו בטל ברוב הוא רק מדרבנן, ולכן שפיר יש להחמיר רק בדבר שהוא חשוב ממש, דהיינו מה שלעולם דרכו למנות. אבל ר"ל ס"ל דדין זה דדבר חשוב אינו בטל הוא מן התורה, ולכן אפי' כל דבר שדרכו למנות י"ל דנחשב חשוב לענין זה דאינו בטל ברוב. וע"ש עוד איך שביאר מה יהי' המקור לדבר זה דמן התורה דבר חשוב אינו בטל.

גרסי' ל', ומ"מ אי"ז ס"ס, דהא מיירי דכל האחריות נפלו באחרות, ולכן שפיר הוי אסור. והחידוש דאסור (אף דלכאור' פשוט, דהא אין כאן ס"ס), היינו משום דזה נחשב לתרי רובי, ומצינו במקומות אחרים דמתירין תרי רובי, וכאן אין מתירין, ולכן שפיר ה"א דמותר, קמ"ל. וע' בטהרת הקודש דהעיר דלפי השיטות דס"ל דמקילין בספק ספיקא הוא משום דרוב צדדים להקל, א"כ אין להק' כלל למה לר"מ לא אזלי' בתר ספק ספיקא, שהרי שי' ר"מ הוא דחיישינן למיעוטא.

(ז) ר' יוחנן אמר את שדרכו למנות שנינו- ולכאור' כפשוטו נח' ר' יוחנן ור"ל בדעת ר"מ, האם כוונתו לומר דדוקא את שדרכו למנות אינו בטל ברוב, דהיינו דלעולם דרכו למנות, או כל שדרכו למנות, דהיינו אפי' אם רק שמקפידין למוכרם במנינם, ואפי' אם יש שמוכרים אותן שלא במנין, מ"מ אינם בטלין. אבל לפי רבנן אין מח' ר"י ור"ל, דרבנן ס"ל או דששה דברים יש שאינם בטלים, ולפי ר"ע ז' דברים. וכ"כ הריטב"א ביבמות (פא:), דלפי רוב מפרשים נח' ר"י ור"ל בשי' ר"מ. אולם הק' הרשב"א שם, הא דר"מ לית', וא"כ למה פליגי אליבא'. ולכן פי' הרשב"א דאין מח' ר"י ור"ל אליבא דר"מ בכוונתו אם "את שדרכו למנות" תנן, או אם "כל שדרכו למנות" תנן, אלא בדרבנן פליגי. והכי קאמר, הא דשנינו דלרבנן אין מקדשין אלא ששה דברים, הני ששה דהזכירו היינו משום דאת שדרכו למנות הן, ודתנן תנן ודלא תנן לא תנן, כן ס"ל לר' יוחנן. אבל ר"ל סבר דכל שדרכו למנות שנו, דהיינו דמה דאמרו רבנן הנך ששה, לאו דוקא הם, וה"ה לכל שדרכו למנות דאינם בטלים, והני ששה משל הם. ור' מאיר ס"ל דאפי' מה שדרכו למנות לעיתים, אע"פ שרוב פעמים אינו נמנה, כחבילי תלתן, מ"מ כיון דנמנה לעיתים שוב אינו בטל, ובזה ודאי פליגי רבנן עלי' דר"מ.

(ח) ר' יוחנן אמר את שדרכו למנות שנינו, רשב"ל אמר כל שדרכו למנות שנינו- כ' בשאלת יעבץ (סי' קנ"ח), דאף דדבר מוסכם הוא מן הפוסקים (י"ד סי' ק"ח) דמה דדבר חשוב אינו בטל ברוב הוא דין דרבנן, מ"מ יש לפקפק קצת בדבר זה מסוגיין. דהא במה